

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΘΕΜΑ Α

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω ημιτελείς προτάσεις **A1** έως **A5** και, δίπλα, το γράμμα που αντιστοιχεί στη λέξη ή στη φράση η οποία συμπληρώνει σωστά την ημιτελή πρόταση.

A1. Αυτοάνοσο νόσημα είναι η

- α. χολέρα
- β. ελονοσία
- γ. ρευματοειδής αρθρίτιδα
- δ. πολιομυελίτιδα.

Μονάδες 5

A2. Πολλά βακτήρια σε αντίξοες συνθήκες μπορούν να μετατραπούν σε

- α. υφές
- β. εκβλαστήματα
- γ. έλυτρα
- δ. ενδοσπόρια.

Μονάδες 5

A3. Ένα εμβόλιο μπορεί να περιέχει

- α. έτοιμα αντισώματα
- β. νεκρούς μικροοργανισμούς
- γ. αντιβιοτικό
- δ. Β-λεμφοκύτταρα μνήμης.

Μονάδες 5

A4. Μία αιτία πρόκλησης ευτροφισμού σε μία λίμνη μπορεί να είναι

- α. η παρουσία DDT στο νερό της λίμνης
- β. τα βαρέα μέταλλα, που κατέληξαν στο νερό της λίμνης
- γ. τα νιτρικά και φωσφορικά άλατα που περιέχονται σε λιπάσματα, αποπλένονται από το νερό της βροχής και καταλήγουν στη λίμνη
- δ. η όξινη βροχή, που πέφτει στο νερό της λίμνης.

Μονάδες 5

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- A5. Στα συμπτώματα της φλεγμονής περιλαμβάνεται
- το οίδημα (πρήξιμο)
  - η προπερδίνη
  - η λυσοζύμη
  - το συμπλήρωμα.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

- B1. Κάθε χρόνο γινόμαστε μάρτυρες πολλών μικρών ή μεγαλύτερων πυρκαγιών στην Ελλάδα και σε άλλες μεσογειακές χώρες. Να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους, στις χώρες αυτές, ευνοείται η εκδήλωση πυρκαγιών στα μεσογειακά οικοσυστήματα, στη διάρκεια του καλοκαιριού.

Μονάδες 6

- B2. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την αντιστοιχία κάθε αριθμού της στήλης I, με ένα μόνο γράμμα (A ή B) της στήλης II.

Στήλη I
1. Επιδερμική εξάτμιση
2. Διαπνοή
3. Φυμάτια
4. Αμειψισπορά
5. Περιπτώματα ζώων (κοπριά)
6. Νιτροποιητικά βακτήρια

Στήλη II
A. Κύκλος Αζώτου
B. Κύκλος Νερού

Μονάδες 6

- B3. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- Η πίσσα που παράγεται κατά την καύση του τσιγάρου, αποτελεί αιτία για την εμφάνιση καρκίνου του πνεύμονα.
- Η συνεχιζόμενη κατανάλωση οινοπνεύματος μπορεί να προκαλέσει κίρρωση του ήπατος.
- Ο τρόπος δράσης της μορφίνης στα εγκεφαλικά κέντρα είναι πολύ διαφορετικός από τον τρόπο δράσης των ενδορφινών.
- Το γενετικό υλικό του ιού HIV είναι DNA.
- Η λοίμωξη από τριχομονάδα οφείλεται σε παθογόνα πρωτόζωα.

Μονάδες 5

- B4. Να γράψετε τους ορισμούς:
- αλλεργία (μονάδες 4)
  - μικροοργανισμοί (μονάδες 4).

Μονάδες 8

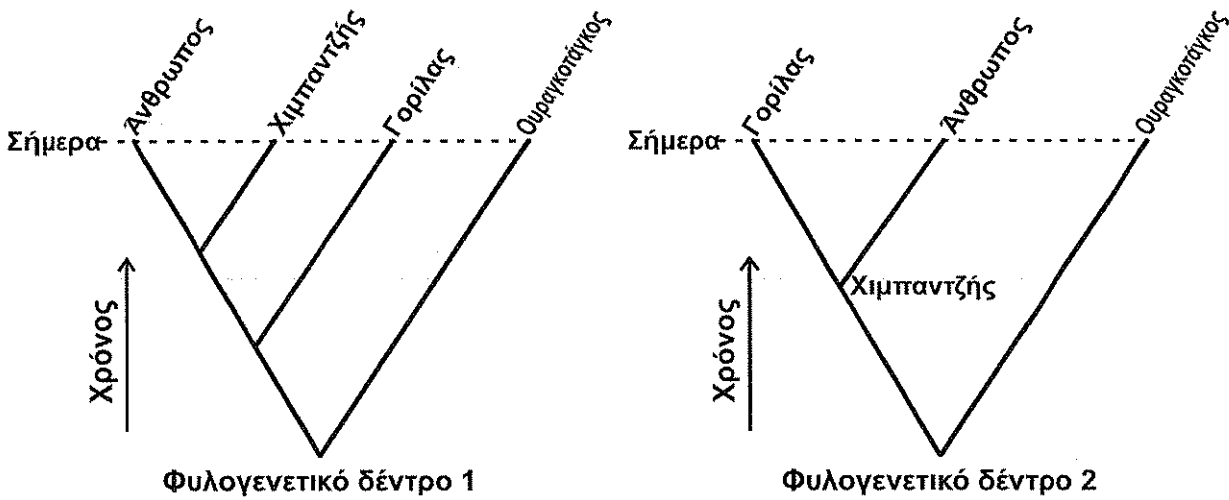
ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Πολλοί πιστεύουν, λανθασμένα, ότι ο Κάρολος Δαρβίνος υποστήριξε πως ο άνθρωπος προέρχεται από τον πίθηκο. Αντίθετα, ο Κάρολος Δαρβίνος στο βιβλίο του «*Η καταγωγή του ανθρώπου*» διατύπωσε μια διαφορετική άποψη. Ποια είναι η άποψη αυτή;

Μονάδες 4

Γ2. Στην **εικόνα 1** δίνονται δύο φυλογενετικά δέντρα που περιλαμβάνουν τέσσερα είδη οργανισμών που ζουν σήμερα: τον άνθρωπο και τρία είδη πιθήκων, το χιμπατζή, το γορίλα και τον ουραγκοτάγκο. Να γράψετε (χωρίς να αιτιολογήσετε) ποιο από τα δύο φυλογενετικά δέντρα της **εικόνας 1** είναι σύμφωνο με την άποψη του Κάρολου Δαρβίνου, που αναφέρατε στην απάντηση του ερωτήματος **Γ1**;

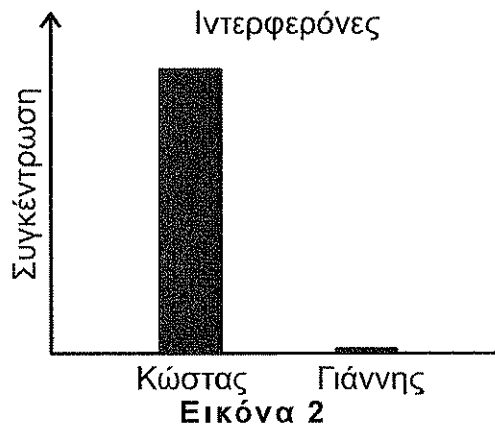

Μονάδες 3

Γ3. Να αναφέρετε ονομαστικά τους παράγοντες που διαμορφώνουν την εξελικτική πορεία, σύμφωνα με τη συνθετική θεωρία για την εξέλιξη.

Μονάδες 6

Γ4. Στο νοσοκομείο μιας πόλης προσήλθαν δύο ασθενείς, ο Γιάννης και ο Κώστας. Ο ένας διαγνώστηκε με γρίπη και ο άλλος με βακτηριακή λοίμωξη του αναπνευστικού συστήματος.

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Στα αποτελέσματα των εξετάσεων που τους έγιναν, ανιχνεύτηκε στο αίμα του Κώστα πολύ υψηλή συγκέντρωση ιντερφερονών, ενώ στο αίμα του Γιάννη η συγκέντρωση ήταν σε μηδενικά επίπεδα, όπως φαίνεται στην **εικόνα 2**. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, να βρείτε ποιος από τους δύο, ο Γιάννης ή ο Κώστας, πάσχει από γρίπη και ποιος από βακτηριακή λοίμωξη του αναπνευστικού συστήματος (μονάδες 2); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας (μονάδες 6).

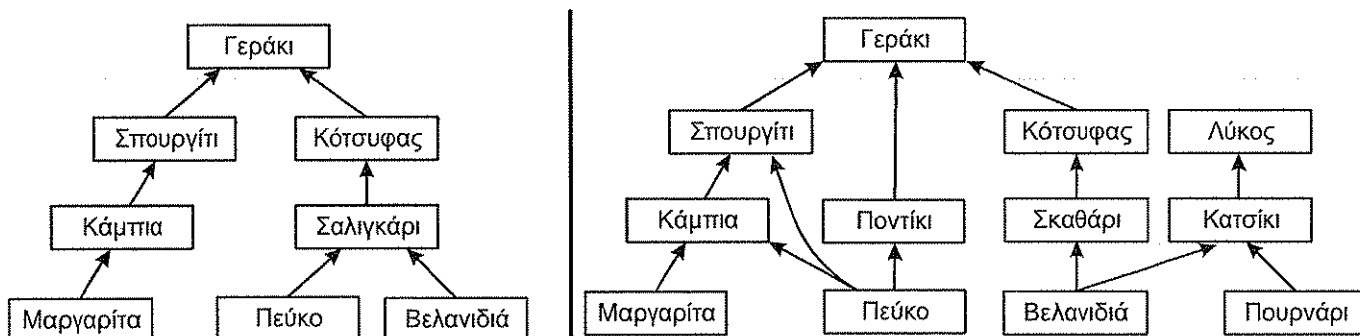
Μονάδες 8

Γ5. Γιατί ο εγκέφαλος παρουσιάζει την τάση να συγκεντρώνει το οινόπνευμα, ακόμη και αν η ποσότητα των αλκοολούχων ποτών, που θα καταναλωθεί, είναι μικρή;

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Δ

Στην **εικόνα 3**, δίνονται δύο διαφορετικά τροφικά πλέγματα (τροφικό πλέγμα 1 και τροφικό πλέγμα 2), που απεικονίζουν τροφικές σχέσεις των οργανισμών σε δύο χερσαία οικοσυστήματα (οικοσύστημα I και οικοσύστημα II).

Τροφικό πλέγμα 1 του οικοσυστήματος I

Τροφικό πλέγμα 2 του οικοσυστήματος II

Εικόνα 3

Δ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας, πόσες τροφικές αλυσίδες υπάρχουν στο κάθε τροφικό πλέγμα (μόνο τον αριθμό τους) από τα παραπάνω.

Μονάδες 4

Δ2. Να γράψετε τις τροφικές αλυσίδες του τροφικού πλέγματος 2, στις οποίες συμμετέχει το πεύκο.

Μονάδες 3

Δ3. Ποιο από τα δύο οικοσυστήματα μπορεί να αποκαταστήσει την ισορροπία του ευκολότερα μετά από μία μεταβολή που μπορεί να συμβεί σε αυτό; (μονάδες 3). Να ονομάσετε το χαρακτηριστικό στο οποίο διαφέρουν τα δύο αυτά οικοσυστήματα και το οποίο συμβάλλει στην ικανότητα των οικοσυστημάτων να αποκαθιστούν την ισορροπία τους; (μονάδες 3).

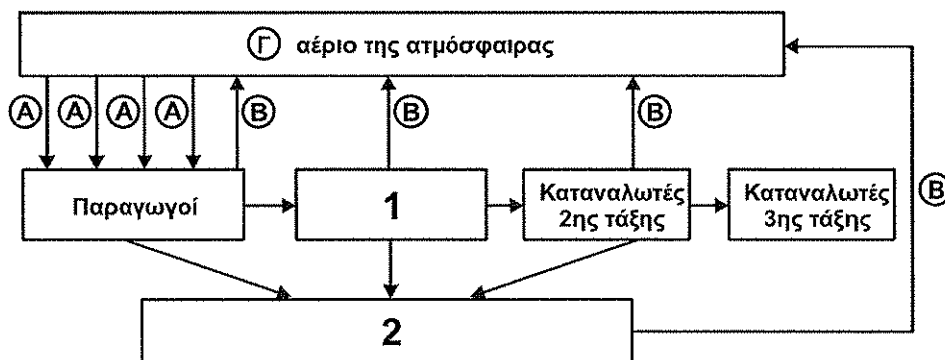
Μονάδες 6

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Δ4. Άζωτο που προσέλαβαν οι μαργαρίτες του τροφικού πλέγματος 2, βρέθηκε στο γεράκι. Με ποια χημική μορφή προσέλαβαν οι μαργαρίτες το άζωτο από το έδαφος;

Μονάδες 2

Δ5. Η εικόνα 4 αναφέρεται στο βιογεωχημικό κύκλο του άνθρακα, όπως αυτός λειτουργεί στο οικοσύστημα II της εικόνας 3.

Εικόνα 4

Να γράψετε στο τετράδιό σας

- τις κατηγορίες οργανισμών που αντιστοιχούν στους αριθμούς 1 και 2. (μονάδες 4).
- ποιο είναι το αέριο Γ στην εικόνα 4; (μονάδες 2).
- ποιες είναι οι βιολογικές διαδικασίες που αντιστοιχούν στα βέλη Α και Β; (μονάδες 4).

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
- Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΗΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

-ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ-

ΘΕΜΑ Α

- A1. γ
- A2. δ
- A3. β
- A4. γ
- A5. α

ΘΕΜΑ Β

B1. Σχολικό βιβλίο σελ. 101: «Το μεσογειακό κλίμα ... στο έδαφος.»

B2. 1-B

2-B

3-A

4-A

5-A

6-A

B3. α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Λάθος

ε. Σωστό

B4. α) Σχολικό βιβλίο σελ. 41: « Η ενεργοποίηση ... αλλεργία.»

β) Σχολικό βιβλίο σελ.11: «Γενικά, ...από 0,1mm.»

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Σχολικό βιβλίο σελ.143 : «Στο ερώτημα ... πίθηκο.»

Γ2. Σύμφωνα με την άποψη του Δαρβίνου είναι το φυλογενετικό δέντρο 1.

Γ3. Ποικιλομορφία των κληρονομικών χαρακτηριστικών, η φυσική επιλογή και η γενετική απομόνωση (π.χ. η γεωγραφική απομόνωση).

Γ4. Γρίπη έχει ο Κώστας και βακτηριακή λοίμωξη ο Γιάννης.

Σχολικό βιβλίο σελ. 34: «Στην περίπτωση των ιών ... πολλαπλασιαστεί.». Η γρίπη είναι λοίμωξη που οφείλεται σε ιό.

Γ5. Σχολικό βιβλίο σελ. 62: «Τα συστήματα ... είναι μικρή.»

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Οικοσύστημα I: 3 τροφικές αλυσίδες, Οικοσύστημα II: 7 τροφικές αλυσίδες

Δ2. πεύκο → ποντίκι → γεράκι

πεύκο → κάμπια → σπουργίτι → γεράκι

πεύκο → σπουργίτι → γεράκι

Δ3. Το οικοσύστημα II μπορεί να αποκαταστήσει την ισορροπία του ευκολότερα.

Ποικιλότητα. Σχολικό βιβλίο σελ. 72: «Ο όρος ποικιλότητα ... που την αποκαθιστούν.»

Δ4. Οι μαργαρίτες είναι φυτά και σχολικό βιβλίο σελ. 86: «Τα φυτά χρησιμοποιούν ... τα νουκλεϊκά οξέα.»

Δ5. α) 1. καταναλωτές 1^{ης} τάξης (κάμπια, ποντίκι, σκαθάρι, κατσίκι, σπουργίτι)

2. αποικοδομητές

β) Γ: διοξείδιο του άνθρακα

γ) Α: Φωτοσύνθεση, Β: κυτταρική αναπνοή